

Wymagania na poszczególne oceny z przedmiotu historia w klasie 7a szkoły podstawowej.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział I: Europa po kongresie wiedeńskim						
1. Kongres wiedeński	<ul style="list-style-type: none"> omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym do ziem polskich (XIX.1) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>restauracja</i>, <i>legitymizm</i>, <i>równowaga europejska</i>; zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815); wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze; zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815); prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki; zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815); identyfikuje postać Aleksandra I; przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „sto dni”; identyfikuje postacie: Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Aleksandra I; omawia przebieg „stu dni” Napoleona; ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; przedstawia działalność Świętego Przymierza. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju; ocenia zasady, w oparciu, o które stworzono ład wiedeński; ocenia działalność Świętego Przymierza; wyjaśnia, dlaczego Turcja nie przystąpiła do Świętego Przymierza.
2. Rewolucja przemysłowa	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje najważniejsze przejawy rewolucji przemysłowej (wynalazki i ich zastosowania, obszary uprzemysłowienia, zmiany struktury społecznej i warunków życia) (XIX.2) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja przemysłowa</i>, <i>maszyna parowa</i>, <i>manufaktura</i>; zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763); identyfikuje postać Jamesa Watta; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, urbanizacja, kapitalizm; identyfikuje postacie: Samuela Morse’a; wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej; 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: skonstruowania telegrafu (1837); identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego; zna zasady kapitalizmu; wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia; przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji; wyjaśnia znaczenie wynalazienia elektryczności dla 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.; ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		– wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej.	– omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji.	– w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy; – przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu.	– rozwoju przemysłu i komunikacji; – opisuje sposób działania maszyny parowej.	
3. Nowe idee polityczne	• omawia narodziny i pierwsze lata istnienia nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy) (XXIV.4)	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ideologia, proletariat, strajk, fabrykanci</i> ; – wymienia ideologie społeczno- polityczne w XIX wieku.	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm, związek zawodowy</i> ; – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Adama Smitha; – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu.	– identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa; – przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach; – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego.	– wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, liberalizm ekonomiczny, <i>manifest komunistyczny</i> ; – zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848); – wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami; – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego.	– ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.;
4. Przeciwno Świętemu Przymierzu	• wymienia wydarzenia związane z walką z porządkiem wiedeńskim, charakteryzuje przebieg Wiosny	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wiosna Ludów, uwłaszczenie</i> ; – zna datę Wiosny Ludów (1848–1849); – wskazuje na mapie państwa, w których	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>burżuazja</i> ; – zna datę wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848);	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, dekabryści; – zna daty: dekabrystów (XII 1825), wojny krymskiej (1853–1856);	– wskazuje na mapie państwa zaangażowane w wojnę krymską; – opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach,	– identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha; – ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Ludów w Europie (XXI.1)	wybuchła Wiosna Ludów; – wymienia przyczyny Wiosny Ludów.	– identyfikuje postać Ludwika Napoleona Bonapartego; – przedstawia przyczyny Wiosny Ludów; – przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów; – przedstawia skutki Wiosny Ludów w Europie.	– identyfikuje postacie: Mikołaja I; Aleksandra II; – wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania; – omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji; – przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich.	Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich; – wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej.	państw i narodów europejskich.
Rozdział II: Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim						
1. Po upadku Księstwa Warszawskiego	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie podział polityczny ziem polskich po kongresie wiedeńskim (XX.1) charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego – ustrój, osiągnięcia w gospodarce, kulturze i edukacji (XX.2) 	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i> ; – zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); – wymienia ustalenia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich.	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>autonomia</i> , <i>Galicja</i> , <i>unia personalna</i> ; – charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; – wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego; – wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego- Lubeckiego;	– wyjaśnia znaczenie terminów: namiestnik, protektorat; – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego; – charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego; – opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej;	– zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848); – wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim;	– ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim; – ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; – wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> omawia położenie Polaków w zaborach pruskim i austriackim, na obszarze ziem zabranych oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej (XX.4) 		<ul style="list-style-type: none"> wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim; wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego; omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim i austriackim. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami. 	
2. Powstanie listopadowe	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach (XX.3) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa; zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); identyfikuje postać Piotra Wysockiego; wymienia przyczyny powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>cenzura</i>, <i>kaliszanie</i>, <i>konspiracja</i>, <i>dyktator</i>; identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I, Waleriana Łukasińskiego; wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele; wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; omawia przyczyny klęski powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II–X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831); identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater; wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831); identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Tomasza Zana; wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej; przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności; 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim; ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej; ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg nocy listopadowej – charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchy wojny polsko-rosyjskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych; – przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim. 	
3. Polacy po powstaniu listopadowym	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje główne nurty oraz postacie Wielkiej Emigracji [...] (XX.5) • przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach (XX.3) • charakteryzuje [...] ruch spiskowy w kraju (XX.5); • omawia przyczyny i skutki powstania krakowskiego [...] (XXI.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja</i>, <i>Wielka Emigracja</i>; – identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego; – wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji; – wymienia główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego; – wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji; – wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zsyłka</i>, <i>represja</i>, <i>emisariusz</i>; – identyfikuje postacie: Zygmunta Krasieńskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; – wymienia formy działalności Polaków na emigracji; – omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Statut organiczny</i>, <i>kontrybucja</i>; – identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego; – zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hótelu Lambert (1833); – charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; – przedstawia poglądy środowisk 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia Statutu organicznego (1832); – identyfikuje postacie: Stanisława Worcella, Wiktora Heltmana; – przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego – omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego; – omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847); – opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji; – ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		upadku powstania listopadowego.		konserwatywnych z Hôtel Lambert		
4. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i skutki [...] Wiosny Ludów na ziemiach polskich (XXI.2) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i>; zna datę: wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846); wymienia tereny objęte powstaniem krakowskim; wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>rabacja galicyjska</i>; zna datę: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848); identyfikuje postacie: Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli; wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami; omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego; omawia przebieg i skutki rabacji galicyjskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848); identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego ; opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji; 	<ul style="list-style-type: none"> zna datę bitwy pod Miłosławiem (IV 1848); identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smółki; przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego; przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego; ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu chłopów.
5. Kultura polska pod zaborami	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne nurty oraz postacie Wielkiej Emigracji [...] (XX.5) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm; identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: <i>racjonalizm</i>, <i>mesjanizm</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać: Joachima Lelewela, Artura Grottgera; 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Andrzeja Towiańskiego, Artura 	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817),

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina; – wymienia poglądy romantyków.	– identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; – wymienia przykłady dzieł polskich romantyków; – wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim.	– charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm; – wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami.	Grotgera, Antoniego Malczewskiego; – przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości.	otwarcia Uniwersytetu Warszawskiego (1816); – – ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków
Rozdział III: Europa i świat po Wiośnie Ludów						
1. Stany Zjednoczone w XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych (XXIII.2) 	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja, Północ, Południe, dyskryminacja</i> ; – zna datę wojny secesyjnej (1861–1865); – identyfikuje postać Abrahama Lincolna; – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej.	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna secesyjna, Konfederacja, Unia</i> ; – zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863); – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; – charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; – wymienia skutki wojny secesyjnej.	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie</i> ; – zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); – opisuje przebieg wojny secesyjnej; – wyjaśnia, jakie konsekwencje dla	– zna daty: bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861); – wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; – porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa.	– ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				<p>dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> – dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze. 		
2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację polityczną w Europie w drugiej połowie XIX wieku, w tym procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec (XXIII.1) 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871); – identyfikuje postać Giuseppe Garibaldiego; – wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec; – wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”</i>; – zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871); – identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka; – wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi; – wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), bitwy pod Sadową (1866), bitwy pod Sedanem (1870); – przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy; – opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec; – wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch; – omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec; – przedstawia przyczyny, przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870); – identyfikuje postacie: Henriego Dunant’a; – wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia swoich państw.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				i skutki wojny francusko-pruskiej.		
3. Kolonializm w XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX wieku (XXIII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>kolonializm</i>, <i>metropolia</i>; – identyfikuje postać królowej Wiktorii; – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>kompania handlowa</i> – wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii; – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspansja</i>, <i>eksterminacja</i>, <i>Kompania Wschodnioindyjska</i>; – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych; – przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych; – przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powstanie sipajów</i>, <i>wojny opiumowe</i>, <i>wojny burskie</i>, <i>powstanie bokserów</i>; – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw.
4. Przemiany polityczno-społeczne w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>system republikański</i>, <i>monarchia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>socjaldemokracja</i>, <i>chrześcijańska demokracja (chadecja)</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nacjonalizm</i>, <i>szowinizm</i>, <i>syjonizm</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>solidaryzm społeczny</i>, <i>społeczeństwo industrialne</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889);

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	obyczajowe (XXIII.4)	<p><i>parlamentarna, demokratyzacja;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji; – wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. 	<p><i>emancypantki, sufrażystki;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII; – wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe socjalistów; – charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; – przedstawia cele i metody działania anarchistów; – omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; – wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet. 	<p><i>Międzynarodówka, encyklika;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891); – przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; – przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje systemy ustrojowe w XIX–wiecznej Europie.
5. Postęp techniczny i kultura przełomu XIX i XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe (XXIII.4) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa;</i> – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>pasteryzacja;</i> – zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Auguste’a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm;</i> – identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charelsa Dickensa, Pierre’a Curie; – charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: <i>historyzm, symbolizm, futuryzm, ekspresjonizm;</i> – zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (1896); – identyfikuje postacie: Émile’a Zoli, Roberta Kocha, Karla Benza, Gottlieba Daimlera, – wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu; – ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji; – wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej; – wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia teorii ewolucji; – wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne; – wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze; – wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów; – wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.; – przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w. 	na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.;	sztukę przełomu XIX i XX w.
Rozdział IV: Ziemie polskie po Wiośnie Ludów						
1. Powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> • omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, w tym „rewolucję moralną” 1861–1862 (XXII.1) • dokonuje charakterystyki działań powstańczych z uwzględnieniem, jeśli to możliwe, przebiegu powstania w swoim regionie (XXII.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>praca organiczna, branka, dyktator</i>; – zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); – identyfikuje postać Romualda Traugutta; – wymienia założenia pracy organicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „<i>czerwon</i>”, „<i>biali</i>”, <i>wojna partyzancka, ukaz</i>; – identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza; – wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>odwilż (wiosna) posewastopolska</i>; – identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga; – zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863); 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „<i>rewolucja moralna</i>”; – zna daty: aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863); – identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Józefa Hauke-Bosaka; – wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego; – ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> omawia uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim oraz porównuje z uwłaszczeniem w pozostałych zaborach (XXII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczyny powstania styczniowego; wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”; przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego; wskazuje na mapie miejsca walk powstańczych; omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim; wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”; omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego; wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska. 	<ul style="list-style-type: none"> patriotyczne w przededniu wybuchu powstania; porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”. 	
2. Po powstaniu styczniowym	<ul style="list-style-type: none"> wylicza formy represji popowstaniowych (XXII.4) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej – [...] germanizacja (Kulturkampf), autonomia galicyjska (XXIV.1) opisuje postawy społeczeństwa polskiego w 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja</i>, <i>germanizacja</i>; identyfikuje postać Michała Drzymały; wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego; charakteryzuje politykę germanizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójjoralizm</i>, <i>Kraj Przywiślański</i>, <i>autonomia</i>, <i>kulturkampf</i>, <i>strajk szkolny</i>, <i>rugie pruskie</i>; zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901); identyfikuje postać Marii Konopnickiej; wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kibitka</i>, <i>tajne komplety</i>, <i>Komisja Kolonizacyjna</i>, <i>Hakata</i>; identyfikuje postać Ottona von Bismarcka, Mieczysława Ledóchowskiego, Piotra Wawrzyniaka; zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886); omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Uniwersytet Latający</i>, <i>Towarzystwo Czytelni Oświatowych</i>, <i>nowela osadnicza</i>, <i>ustawa kagańcowa</i>; zna datę ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie; 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych; ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji i germanizacji; ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy (XXIV.2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIV.3) 		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych; – wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; – wymienia instytucje autonomiczne w Galicji. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia postawę Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; 		
3. Zmiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy (XXIV.2) • opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIV.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: <i>emigracja zarobkowa, robotnicy</i>; – identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego; – wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.; – wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo</i>; – zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864); – wymienia przykłady przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady; – charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji; – omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe</i>; – zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851); – identyfikuje postać Franciszka Stefczyka; – przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim; – omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego; – omawia rozwój spółdzielczości w Galicji; 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów; – zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848); – wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki; – opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami;

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				– charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich.		
4. Działalność polityczna na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> • omawia narodziny i pierwsze lata istnienia nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy) (XXIV.4) • wyjaśnia społeczne i narodowe aspekty rewolucji w latach 1905–1907 (XXIV.5) • charakteryzuje spór orientacyjny w latach 1908–1914 (XXIV.6) 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę rewolucji 1905–1907; – rozwinie skrót: SDKP, SDKPiL, PPS, PSL; – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa; – wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela, solidaryzm narodowy</i>; – zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905); – identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg, Ignacego Daszyńskiego; – wymienia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich; – charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską; – wymienia przyczyny i przebieg rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim; – wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>endecja</i>; – zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903); – wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS; – przedstawia założenia ruchu robotniczego i ruchu narodowego; – przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Duma Państwowa, Macierz Szkolna</i>; – zna daty: powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa i Polskiego i Litwy (1900), Stronnictwa Ludowego (1895), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897); – identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Stojalowskiego, Franciszka Stefczyka, Marii i Bolesława Wysłouchów; – omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami; – ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
					<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji; – porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL; – porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r. 	
5. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków (XXIV.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm</i>, <i>praca organiczna</i>, <i>praca u podstaw</i>, <i>Młoda Polska</i>; – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego; – wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>modernizm</i>; – wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury; – charakteryzuje kulturę Młodej Polski; – wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>literatura postyczeniowa</i>, <i>skauting</i>; – wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury; – wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>ogródki jordanowskie</i>, – identyfikuje postacie: Henryka Jordana, Heleny Modrzejewskiej, Andrzeja Małkowskiego, Kazimierza Prószyńskiego; – wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego; – charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		– podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonych ku pokrzepieniu serc.				
Rozdział V: I wojna światowa						
1. Świat na drodze ku wojnie	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze konflikty pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX wieku (XXV.1) • wymienia główne przyczyny wojny: polityczne i gospodarcze, pośrednie i bezpośrednie (XXV.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójprzymierze/państwa centralne</i>, <i>trójporozumienie/ententa</i>, <i>aneksja</i>; – wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia; – wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia; – wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907); – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kocioł bałkański</i>; – wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami; – przedstawia przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach; – wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.; – opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia; – omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913), wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905), bitwy pod Cuszimą (1905); – przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie; – przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrzenie sytuacji międzynarodowej w Europie.
2. Na frontach I wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne przyczyny wojny – polityczne i gospodarcze, pośrednie i bezpośrednie (XXV.2) • omawia specyfikę działań wojennych: wojna 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Wojna, front</i>; – identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga; – zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ultimatum</i>, <i>wojna błyskawiczna</i>, <i>wojna pozycyjna</i>, <i>wojna manewrowa</i>, <i>nieograniczona wojna podwodna</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>U–boot</i>, <i>ofensywa</i>; – identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przyłączenia się Włoch do ententy (1915), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej; – ocenia skutki zastosowania nowych rodzajów broni;

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>pozycyjna, manewrowa, działania powietrzne i morskie (XXV.3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej (XXV.4) 	<p>1914), wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914–1918), podpisanie kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918);</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny; – wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisanie traktatu brzeskiego (3 III 1918); – wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych; – wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny; – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni; – wskazuje przyczyny klęski państw centralnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy; – przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych. 	<p>pod Tannenbergiem (VIII 1914), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917);</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech; – opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim; – przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim.
3. Rewolucje w Rosji	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rewolucję i wojnę domową w Rosji (XXV.5) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bolszewicy</i>, <i>Armia Czerwona</i>, <i>łagry</i>; – zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja lutowa</i>, <i>rewolucja październikowa</i>; – zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Rada Komisarzy Ludowych</i>, <i>dwuwładza</i>, <i>Rząd Tymczasowy</i>, <i>biała gwardia</i>, <i>Czeka</i>, <i>teży kwietniowe</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eserowcy</i>, <i>mienszewicy</i>; – zna datę powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917); – identyfikuje postacie: Aleksandra 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<p>październikowej (XI 1917);</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Włodzimierza Lenina; – rozwinie skrót ZSRS. 	<p>powstania ZSRS (XII 1922);</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Mikołaja II; – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji październikowej; – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej; – wymienia, kto sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917); – identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego; – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej; – określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji. 	<p>Kiereńskiego, Grigorij Rasputin;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia założenia programowe rosyjskich stronnictw politycznych; – omawia przebieg rewolucji lutowej; – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji. 	
4. Sprawa polska podczas I wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny (XXVI.1) • omawia umiędzynarodowienie sprawy polskiej: akt 5 listopada 1916 roku, rolę USA i rewolucji rosyjskich, deklarację z 3 czerwca 1918 roku (XXVI.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Legiony Polskie</i>; – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kryzys przysięgowy</i>, <i>Błękitna Armia</i>; – zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917); – omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy)</i>, <i>Rada Regencyjna</i>; – zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918); – wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Kompania Kadrowa</i>, <i>Legion Puławski</i>, <i>I II Brygada Legionów Polskich</i>; – zna daty: odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Legionu Puławskiego (1914); 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim; – ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny, wymienia prace państwowotwórcze podczas wojny (XXVI.3) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej. 		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji. 	
Rozdział VI: Świat w okresie międzywojennym						
1. Świat po I wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postanowienia konferencji paryskiej oraz traktatu w Locarno; ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów i ładu wersalski (XXVII.2) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy</i>; zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); wymienia państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim; wymienia postanowienia traktatu wersalskiego przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Czwórka, demilitaryzacja, ładu wersalski, czarny czwartek, New Deal</i>; zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia <i>New Deal</i> (1933); identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta; wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plebiscyt, wolne miasto, mały traktat wersalski</i>; charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego; charakteryzuje działalność Ligi Narodów; charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim; charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno. 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) identyfikuje postacie: Davida Lloyd George’a, Thomasa Wilsona, Vittorio Orlando; omawia postanowienia pokoiów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec; 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego; ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie; wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			– wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów.			
2. Narodziny faszyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje oblicza totalitaryzmu (włoskiego faszyzmu, niemieckiego narodowego socjalizmu [...]): ideologię i praktykę (XXVII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>faszyzm, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, führer</i>; – zna daty: marszu na Rzym (1922), przejścia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; – wymienia cechy charakterystyczne faszyzmu i nazizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>marsz na Rzym, antysemityzm, „czarne koszule”, ustawy norymberskie, totalitaryzm, Gestapo</i>; – zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938); – identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera; – opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera; – charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>noc długich noży, ustawy norymberskie, noc kryształowa, totalitaryzm</i>; – zna daty: przejścia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934); – wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>korporacja, pucz, indoktrynacja, pakt laterański</i>; – zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933); – przedstawia sytuację Włoch i Niemiec po zakończeniu I wojny światowej; – omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy totalitarne; – ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.; – ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli.
3. ZSRS – imperium komunistyczne	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje oblicza totalitaryzmu ([...] systemu sowieckiego): ideologię i praktykę (XXVII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>stalinizm, kult jednostki, łagier</i>; – zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); – rozwinie skrót NEP; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, Gulag</i>; – zna datę układu w Rapallo (1922); 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kolchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, czystka</i>; – zna daty: ogłoszenia NEP (1921), wielkiej czystki (1936–1938), 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komunizm wojenny</i>; – wskazuje na mapie największe skupiska łagrów; – wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Stalina wobec przeciwników; – ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Józefa Stalina; – wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki; – rozwinię skróty NKWD; – wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów. 	<ul style="list-style-type: none"> – kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933); – rozwinię skróty: WKP(b); – identyfikuje postacie: Wiaczesława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; – omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy; – charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina. 	
4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny (XXVII.1) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mass media</i>, <i>emancypacja</i>, <i>prawa wyborcze</i>; – identyfikuje postać Charliego Chaplina; – wymienia rodzaje mass mediów; – wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce; – przedstawia społeczne skutki I wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym; – charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>modernizm</i>, <i>dadaizm</i>, <i>surrealizm</i>, <i>futuryzm</i>; – identyfikuje postać Orsona Wellea; – wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>funkcjonalizm</i>, <i>socrealizm</i>, <i>indoktrynacja</i>; – identyfikuje postać Rudolfa Valentino; – zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918); – wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej.
5. Świat na drodze ku II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> • omawia japońską agresję na Dalekim 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: <i>aneksja</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>appeasement</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>państwo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny domowej w Hiszpanii (1936-1939), ataku 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę polityków państw zachodnich

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>Wschodzie (XXXI.1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ekspansję Włoch i wojnę domową w Hiszpanii (XXXI.2) • opisuje politykę hitlerowskich Niemiec: rozbijanie systemu wersalsko-lokańskiego (od remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium) (XXXI.3) • charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera (XXXI.4) 	<p><i>Anschluss, oś Berlin-Rzym-Tokio (państwa osi);</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; – wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch; – podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera; – wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938); – identyfikuje postać Francisco Franco; – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; – wymienia postanowienia konferencji w Monachium. 	<p><i>marionetkowe, remilitaryzacja;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939); – przedstawia przyczyny <i>Anschlussu</i> Austrii; – identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina; – przedstawia proces militaryzacji Niemiec; – omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej. 	<p>Japonii na Chiny (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939);</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej; – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> – na konferencji w Monachium; – ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy.
Rozdział VII: Polska w okresie międzywojennym						
1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej – od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do „Małej Konstytucji” (XXVIII.1) • charakteryzuje skalę i skutki wojennych 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego; – wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Tymczasowy Naczelnik Państwa</i>; – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>nacjonalizacja</i>; – umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919); – wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy; – przedstawia założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację polityczną na ziemiach polskich w pierwszym roku niepodległości; – ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości; – ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	zniszczeń oraz dziedzictwa zaborowego (XXIX.1)	– wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości.	– omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego.	międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę.		odzyskania niepodległości.
2. Kształtowanie się granic odrodzonej Polski	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces wykuwania granic: wersalskie decyzje a fenomen Powstania Wielkopolskiego i powstań śląskich (zachód) – federacyjny dylemat a inkorporacyjny rezultat (wschód) (XXVIII.2) • opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki (pokój ryski) (XXVIII.3) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>plebiscyt</i>; – zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); – identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego; – wymienia postanowienia pokoju ryskiego; – wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Orleńskie; – zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921); – identyfikuje postacie: Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego; – wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>linia Curzona</i>, „<i>cud nad Wisłą</i>”, <i>koncepcja inkorporacyjna</i>, <i>koncepcja federacyjna</i>, „<i>bunt</i>” Żeligowskiego; – zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), – identyfikuje postacie: Wojciecha Korfańskiego, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego; – wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim; – porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920); – identyfikuje postać Józefa Hallera; – charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy; – przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.; – omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki; – opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej; – ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu; – ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska; – omawia okoliczności zaślubin Polski z morzem.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			<p>powstania wielkopolskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; – przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską; – omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; – omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej; – wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich, – przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich. 		
3. Rządy parlamentarne	<ul style="list-style-type: none"> • omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej: od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do „Małej Konstytucji” (XXVIII.1) • charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej z 1921 roku (XXIX.2) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Naczelnik Państwa</i>; – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921),; – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mała konstytucja, konstytucja marcowa, hiperinflacja</i>; – zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922); 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna celna, system parlamentarny, Kresy Wschodnie</i>; – wymienia postanowienia małej konstytucji; – omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza; – charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata, dywersja</i>; – identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Ignacego Daszyńskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926; – charakteryzuje wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi) (XXIX.5) 	<p>Stanisława Wojciechowskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej; wymienia państwa, z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konstytucji marcowej; wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią; – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfantego, Władysława Grabskiego. 		<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej; 	
4. Zamach majowy i rządy sanacji	<ul style="list-style-type: none"> omawia kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce przyczyny, przebieg i skutki przewrotu majowego (XXIX.3) opisuje polski autorytaryzm – rządy sanacji, zmiany ustrojowe (konstytucja kwietniowa z 1935 roku) (XXIX.4) przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zamach majowy, sanacja</i>; zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego; wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi; 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934); wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, autorytaryzm, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi; identyfikuje postać Józefa Becka; wymienia przyczyny zamachu majowego; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie</i>; zna datę dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930); identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego; opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego; 	<ul style="list-style-type: none"> zna datę procesu brzeskiego (1932); wyjaśnia znaczenie terminów: <i>partyjniactwo „cud nad urną”, grupa pułkowników</i>; porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej; charakteryzuje rządy sanacyjne; przedstawia politykę sanacji wobec opozycji; omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie; ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	równowagi) (XXIX.5)		<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przebieg zamachu majowego; – przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej. 			
5. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej, a zwłaszcza powstanie Gdyni, magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego (XXX.3) • omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich (XXX.2) • charakteryzuje społeczną, narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego (XXX.1) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy</i>; – wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię; – wymienia różnice między Polską A i Polską B; – rozwinię skrót COP; – charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym; – przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>reforma rolna, reforma walutowa, hiperinflacja, magistrala węglowa</i>; – identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego; – na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej; – omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej; – wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; – przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja narodowa, getto ławkowe, hiperinflacja</i>; – zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937); – wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej; – przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości; – omawia założenia i realizację reformy rolnej; – omawia stosunki polsko-żydowskie; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931); – opisuje sposoby przewycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej; – charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej; – ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej; – ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego; – ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych.

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				– wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa;		
6. Kultura i nauka II RP	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym (XXX.4) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i>; – identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego; – wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła; – wymienia nurty, które powstały w malarstwie i architekturze. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspresjonizm</i>, <i>impresjonizm</i>; – identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima; – omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej – wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>formizm</i>, <i>modernizm</i>, <i>funkcjonalizm</i>; – identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury; – wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP; – wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skamandryci</i>, <i>awangarda</i>; – zna datę reformy szkolnictwa (1932); – identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Hanki Ordonówny; – wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; – charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze i literaturze II Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym.
7. Schyłek niepodległości	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi) (XXIX.5) 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); – wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Zaolzie</i>, <i>eksterytorialność</i>; – zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938); 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; – wyjaśnia, w jakich okolicznościach 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939); – przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej;

Temat lekcji	Odniesienia do podstawy programowej.	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera (XXXI.4) • wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop–Mołotow (XXXI.5) 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.; – wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka; – wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS; – omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich; – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow. 	<p>nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej; – wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera; – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia.

Na podstawie materiałów dydaktycznych
wydawnictwa Nowa Era opracowała
Dariusz Garnarczyk